

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Pastorum Continens Doctrinas, & Industrias ad Pastorale
Munus piè, fructuosè, ac securè obeundum pertinentes,
Unà cum Casibus frequentius circa idem Officium
occurrere solitis, & ex communiote ...**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1678

Membrum II. De Prudentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49267](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49267)

sonans, & cymbalum tinniens, teste S. Paulo, 2. Cor. 12. ut alij ajunt, tormentum explosum globo carens; imò non tantum non prodest sine sanctitate, sed etiam nocet, ut advertit S. Chrysoft. homil. 38. ad populum dicens: *si non habueris opera, tantum loquens, non profecisti, sed et potius lassus melius est tacere. Quare opus? opus mihi reddis impossibile. Cogito namque, quòd, si tu tanta differens non efficias, multo magis ego veniam dignus sum.* Tertiò, quia dat securitatem: dicitur enim à triplici periculo, quod curam animarum gerentibus imminet, scilicet, ne vana gloria efferantur ob felices successus; ne imbuantur moribus & vanitate sæculari; & ne frangantur difficultatibus, & ab incepto resiliant.

Qu. 3. *Quibus mediis uti debeat Parochus ad dictam sanctitatem comparandam?* R. sequentibus præcipuè. Primò, frequenti usu Sacramentorum, & accurata transactione exercitiorum spiritualium; nam, ut rectè dixit S. Augustinus, *rectè novit vivere, qui rectè novit orare.* Secundò, generosè & constanti mortificatione suarum cupiditatum: nam, ut notum S. Augustinus ait, *augmentum Charitatis (& consequenter etiam sanctitatis) est imminutio cupiditatis;* tantum certè in sanctitate proficiet Parochus, quantum sibi vim in hac materia intulerit. Quidni ergo dicat cum Seneca: *ad manum sum genitus (imò rectius vocatus) quam ut mancipium sum mei corporis, & cupiditatum.* Tertiò, frequenti inspectione & renovatione sui ipsius; nam secundum propositum nostris cursus profectus nostri, ut rectè dixit Thomas Kemp, l. 2. c. 19. & ut S. Gregorius l. 22. mor. c. 2. dixit, *animus nostrum dum igne amoris excoquitur, semper in se servat (& auget) Charitatem pulchritudinis quotidiana innovatione servat; nescit enim mens per torporem veterascere, qua studet per desiderium semper inchoare.*

MEMBRUM II.

De Prudentia.

Qu. 1. *In quo Prudentia Parochi consistat?* R. in hoc, ut aptissima quæque ad finem sibi propositum media eligat, iisque sedulo utatur. Unde tria sunt hujus prudentiæ officia, scilicet bene consultare, bene judicare seu eligere, bene imperare, seu exequi.

Qu. 2. *Qua Regula in consultatione sint observanda?* R. sequentes. Prima Salomonis Eccl. 32. *Fili mi, sine consilio nihil facias, & post factum non poenitebis.* Secunda Thomæ Kemp. l. 3. c. 38. *In qualibet causa intra cum Moysse in tabernaculum, & audies Divinum responsum, & redibis instructus de multis presentibus & futuris.* Propterea namque Iosue, & filii Israël à Gabaonitis leguntur decepti, quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus Sermonibus falsâ pietate delusi sunt. Tertia ab Ecclesiastico c. 6. data: *Multi sint tibi pacifici, & consiliarius sit tibi unus de mille,* scilicet vel ipse Superior tanquam interpret voluntatis Divinæ, vel, si hic haberi non potest, alius vir pius, prudens, & doctus.

Qu. 3. *Qua Regula pro Electione observanda sint?* R. item tres. Prima, quod alteri in presenti negotio suaderes, ipse prior arripe; quia charitas à se ipso incipit, cum quis sit sibi proximus: ita S. Ignatius in Regulis Electionis tuavit. Secunda, *fac modò, & elige, qua quondam facta fuisse velis;* præcipue si morti & iudicio propinquus fores. Ita DEVS ipse Deut. 32. docuit, dum optavit: *Vitam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent.* Tertia, *semper præferendum est, quod ad finem certius & abundantius consequendum iuvat;* hoc autem, ut cognoscatur, rationes pro utraque parte examinandæ sunt, & pro qua efficaciores stabunt, ea demum arripienda est; cæteris autem paribus præferenda sunt commoda majora minoribus, universalia singularibus, duratura pereuntibus, certa incertis, secunda periculosis.

Qu. 4. *Qua Regula pro Imperio sint observanda?* R. sequentes. Prima est: *periculose differtur, quod semel eligitur;* quia occasio calva est, & quovis serpente magis lubrica. Felicitas consiliorum in velocitate executionis posita est. Secunda, *Qui observat ventum, non seminat,* id est, qui nimium hominibus cupit placere, aut displicere reformidat, nunquam consilia prudenter concepra exequetur. Prima virtus prudentis est, hominum de se iudicia spernere. Si vis beatus esse, inquietabat nonnemo, hoc primum cogita, æternorum intuitu contemnere, & contemni. Tertia: *magnarum rerum, etsi successus non fuerit, honestus est ipse conatus;* nec honestus tantum, sed etiam meritorius, quia coronat DEVS
voluntatem

voluntatem, ubi non invenit facultatem, teste Sancto Augustino.

Qu. 5. Quare Parochus specialiter prudentia acquirenda studere debeat? R. ob has potissimum causas. Primò, ob summam necessitatem; quia, cum aliorum dux constitutus sit, & quidem per viam multis erroribus & periculis obnoxiam, bene oculus sit, oportet, viæque, per quam ducendi sunt, apprimè gnarus; alioquin, si cæcus cæcum ducat, ambo in foveam cadunt; hinc & ipse Christus Apostolos curam animarum auspicaturos Matth. 10. monuit: *Estote prudentes sicut serpentes*, id est, semper attendentes, ut caput, seu finis actionum vestrarum integer & illæsus permaneat, & ad illam omnia prudenter dirigantur. Secundò, ob summam utilitatem, quam confert ad omnes functiones fructuosè obsequandas, quod enim oculus corpori, dux viatori, magister discipulo est, hoc prudentia est homini rectè atque utiliter operanti. Hinc meritò Salomon Prov. 3. Beatum dicit hominem, qui affluit prudentia; quia melior est acquisitio ejus negotiatione auri & argenti, primi & purissimi fructus ejus. Tertiò, ob summam dignitatem, quam possessori suo affert; ita Salomon Sap. 2. testatus est, innumerabilem sibi honestatem per manus illius venisse. hinc alibi Prov. 4. beatur: *Posside Sapientiam, acquire Prudentiam, arripe illam, & exaltabit te; glorificaberis ab ea, cum eam fueris amplexatus: dabit capiti tuo augmentum gratiarum, & corona in te proteget te.*

Qu. 6. Quibus mediis hæc prudentia comparanda sit? R. sequentibus præcipuè, quorum primum S. Jacobus offert in hæc verba: *Si quis vestrum indiget Sapientia, postulet à DEO, qui dat omnibus affluenter*; hoc medio usum se ipse Salomon æstatur, dum Sap. 7. ait: *Invoca vi, & venit in me Spiritus Sapientia.* Secundum affert idem Salomon Prov. 13. *Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit, amicus stultorum similis efficietur.* Tertium est, dictamina quædam prudentiæ bene imprimere memoriæ, & secundum ea sua consilia contempere, actionesque formare, qualia v. g. sequentia esse possunt.

Circa se ipsum.

- I. Quid prodest homini, si universum mundum luceat, animæ verò suæ detrimentum patiatur?
- II. Tantùm proficies, quantum tibi vim intuleris.
- III. Tantùm virtuti adijçies, quantum ex voluptate detraxeris.
- IV. Facillimè bonus eris, si ea vitaveris, quæ vituperaveris.
- V. Quid sis, interest, non quid habeas.
- VI. Ne erigas oculos tuos ad opes, quas non potes habere, quia facient sibi pennas, quasi aquilæ, & volabunt in cælum.
- VII. Oratorem te puta, si tibi ante omnes, quod oportet, persuaseris.
- VIII. Vis omnibus esse notus? priùs effice, ut neminem noveris.
- IX. Nullum conscium peccatorum tuorum magis timearis, quàm te ipsum; alium enim effugere potes, te nunquam.
- X. Magnarum rerum, etsi successus non fuerit, honestus est ipse conatus.
- XI. Melior est buccella ficca cum gaudio, quàm domus plena jurgiis.
- XII. Melius est parvum bonum cum parvo malo, quàm magnum bonum cum magno malo.

Circa alios.

- I. Causam tuam tracta cum amico tuo, & Secretum Extraneo ne reveles.
- II. Non quàm multis placeas, sed qualibus, vide.
- III. Pacem cum hominibus habebis, cum vitiis bellum.
- IV. Alteri semper ignoscito, tibi nunquam.
- V. Quod de alienis tractas, ex tuis judica.
- VI. Multi sunt obligandi, pauci offendendi; nam memoria Beneficiorum facilis est, injuriarum tenax.
- VII. Audisti verbum adversus Proximum tuum? commoriatur in te, fidens, quoniam non te distumpet.
- VIII. Quoties aliquid vel scripturus, vel dicturus es, scito morum tuorum te chirographum aliis exhibere.
- IX. Quod tacitum esse velis, nemini dixeris; si tibi non imperâsti, quomodo ab alio silentium impetrabis?
- X. Cùm

X. Cùm placuerint Domino viæ hominis, etiam iniuriam convertet ad pacem.

XI. Qui corripit hominem, gratiam postea inveniet apud eum magis, quàm ille, qui per blandimenta linguæ decipit.

XII. Quod persuaseris, erit diuturnum; quod coëgeris, in occasione.

MEMBRUM III.

De Scientia.

Qu. 1. *Qualis Scientia Parocho sit necessaria?* R. In genere requiri eam, quæ ad Sacramentorum administrationem, docendum populum, aliâque munia ad officium Parochi spectantia ritè obeunda est necessaria. In specie verò triplicem potissimum requiri, nempe Scientiam Cæremonialem, Theologicam, & Asceticam, de quibus paulò post seorsum agetur.

Qu. 2. *Quare Scientias has habere debeat Parochus?* R. ob triplicem causam. Primò, propter necessitatem; quia modò Conciones habendæ ad Populum, modò fides rudibus explicanda, in adultioribus firmanda, contra hæreticos popugnanda; modò vitia extirpanda, & virtutes inserenda sunt, quæ omnia non vulgarem Eruditionem desiderant, quâ, qui carent, meritò tremendam illam DEI sententiam Ose. 4. timere debent: *Tu Scientiam repulisti, & ego replam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* Secundò, propter securitatem, propriæ scilicet & alienæ salutis; ut enim, qui in periculoso, magnique momenti itinere Ductoris officium suscipit, non se tantum, sed etiam alios in gravissimum periculum aberrandi, & damnorum inde sequentium conjicit, si prius non bene indagare, & nôsse studuit; securus verò, lætùsque incedit, si exactam illius notitiam habeat; ita simili modo de Parocho alios ad æternam Patriam ducente discurrendum est; hinc meritò S. Paulus 1. Tim. 4. monuit: *Attendende, tibi & doctrina, insta in illis: hoc enim facies, & ipsum salvum facies, & eos, qui te audiunt.* Tertio, propter facilitatem; ut enim, quò peritior est Artifex, tantò citius & faciliùs laborem in opere conficiendo susceptum peragit; ita meritò quoque Parochus tantò majorem in functionibus suis obeundis facilitatem experietur, quantò perfectior